

ADVIES

WERKINGSBUDGET PRAKTIJKGERICHTE
STRUCTUURONDERDELEN

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag

Advies op eigen initiatief

Decretale opdracht

SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad

22 juni 2026

Contactpersoon

Mieke Valcke

mvalcke@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Seven

Koning Albert II-Laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Werkingsbudget praktijkgerichte structuuronderdelen

Mevrouw de minister

De Vlaamse Regering keurde recent het voorontwerp van besluit goed m.b.t. de toekenning van een werkingsbudget voor praktijkgerichte structuuronderdelen in tso, bso en kso. De SERV bezorgt u daarover een advies op eigen initiatief.

Extra werkingsmiddelen zijn een goede zaak en moeten aantoonbaar leiden tot een lagere schoolfactuur

In zijn advies op het Onderwijsdecreet XXXVI van 26 januari 2026¹ stelde de SERV dat deze extra middelen voor de scholen effectief de kost van praktijkgerichte opleidingen moeten verlagen voor leerlingen. Hoge schoolkosten mogen geen drempel vormen voor de keuze voor een praktijkgerichte opleiding en loopbaan.²

- De SERV is tevreden dat er met het voorontwerp van besluit werk wordt gemaakt van het extra werkingsbudget voor praktijkgerichte opleidingen. De SERV stelt wel vast dat de budgetten aanzienlijk lager uitvallen dan eerder aangekondigd: €10 miljoen in 2026 i.p.v. €18 miljoen, €30 miljoen in 2027 i.p.v. €55 miljoen en recurrent €40 miljoen i.p.v. €55 miljoen vanaf 2028. De daling van de recurrente middelen met €15 miljoen wordt niet gemotiveerd.

¹ www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_20260126_OnderwijsdecreetXXXVI_ADV.pdf

² Uit het memorandum n.a.v. de laatste Vlaamse verkiezingen blijkt dat de schoolkost bij jongeren in de arbeidsmarktfinaliteit op de 3de plaats staat, over alle scholieren heen op de 13de plaats. Wat betaalbaar onderwijs betreft, stelt 22% van de scholieren dat betaalbaarheid belangrijk is en 70% dat dat heel belangrijk is. Voor 6% is de kostprijs van een studierichting een reden geweest om te kiezen voor een andere studierichting. [Onderzoeksrapport bij het Memorandum Vlaamse verkiezingen](#), Vlaamse Scholierenkoepel, 13 november 2023

- Voor de SERV is het belangrijk dat de nieuwe werkmiddelen aantoonbaar leiden tot een lagere schoolfactuur voor leerlingen in praktijkgerichte structuuronderdelen (wat ook het doel is van de maatregel). In de evaluatie moet worden opgevolgd of de totale schoolfactuur of de bijdrage in de kosten effectief daalt en of lagere bijdragen voor persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm) en werkkledij niet worden gecompenseerd door hogere bijdragen voor andere kostenposten in de totale schoolkosten voor ouders. Het ontwerpbesluit bevat hiervoor nog onvoldoende garanties.
- De SERV erkent wel dat de nieuwe bepalingen over de bijdrageregeling een belangrijke stap vooruit zijn, al zijn ze nog onvoldoende om een uniforme en transparante bijdrageregeling te garanderen. De SERV verwijst hiervoor ook naar het recent onderzoek van Idea Consult naar studiekosten dat duidelijk stelt dat er sterker ingezet moet worden op kostenbeheersing in alle scholen en dat de kwaliteit en de transparantie van de informatie in de bijdrageregeling verhoogd moet worden.³

Een transparante, onderbouwde en gerichte inzet van de extra werkmiddelen is nodig om bij te dragen aan het versterken van de praktijkgerichte opleidingen

Wat de lijst van praktijkgerichte opleidingen betreft die in aanmerking zouden komen, vroeg de SERV in zijn advies van januari '26 o.a. een gerichte inzet van de middelen, duidelijkheid over het criterium 'maatschappelijke waardering' en dat de arbeidsmarktpartners bij de opmaak van de lijst gehoord zouden worden. Het voorontwerp van besluit komt daaraan niet volledig tegemoet.

De SERV formuleert bijkomend volgende vragen en bedenkingen bij de lijst in het voorontwerp van besluit:

- de toekenning van de middelen zou gebeuren op basis van de kostprijs, de doorstroomkansen naar hoger onderwijs en arbeidsmarkt en maatschappelijke relevantie maar duiding bij op welke manier en in welke mate die criteria zijn toegepast, ontbreekt in het voorontwerp van besluit;
- wat het criterium doorstroom betreft, is het doorstroomgericht karakter van sommige opleidingen niet gemakkelijk te achterhalen omdat de benamingen van deze opleidingen niet voorkomen in het schoolverlatersrapport (opleidingen 2de graad) en/of niet overeen stemmen met de

³ *Kostenbeheersing in het bso, tso en kso*, Idea Consult, 29 januari 2026

benamingen die de VDAB hanteert in het jaarlijks schoolverlatersrapport, wat de belangrijkste gegevensbron is voor dit criterium;

- de lijst telt meer dan 400 opleidingen die verspreid over Vlaanderen door meerdere scholen worden aangeboden, de SERV is van mening dat dat geen 'gerichte inzet' is van het budget en dat de versnippering van de middelen kan zorgen voor een beperkte impact op het terrein; de SERV kreeg graag zicht op de ramingen over hoeveel leerlingen het gaat en wat de wegingscoëfficiënten effectief (kunnen) betekenen voor specifieke opleidingen;
- de opleidingen worden opgedeeld in drie groepen met elk een andere wegingsfactor, er is echter geen duiding bij de karakteristieken van elke groep;
- het is onduidelijk of extra werkmiddelen enkel bestemd zijn voor de kosten van persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm) en werkkledij; sommige opleidingen lijken nl. weinig persoonlijke beschermingsmiddelen te vragen, denk maar aan de opleidingen crossmedia of een opleiding applicatie- en databeheer, of de nood aan pbm is heel verschillend voor opleidingen die in een zelfde groep zijn opgenomen.

Naar aanleiding van deze onduidelijkheden vraagt de SERV :

1) duiding bij hoe tot de lijst van opleidingen is gekomen en tot de onderverdeling in de drie groepen en hoe de invulling van de criteria daarbij een rol speelde;

2) het aantal opleidingen op de lijst te heroverwegen en daarbij voorrang te geven aan de hoogte van de kosten voor duurzame en kwaliteitsvolle persoonlijke beschermingsmiddelen en werkkledij en bij uitbreiding voor arbeidsmiddelen, zoals gereedschap, en verbruiksmaterialen, zoals ingrediënten, die nu vaak door de leerlingen zelf moeten worden aangekocht.

Door een transparante en gerichte inzet zullen de extra middelen daadwerkelijk bijdragen aan de betaalbaarheid van die praktijkgerichte opleidingen die hoge investeringen en schoolkosten met zich meebrengen en aan de versterking en toegankelijkheid van het praktijkgericht onderwijs.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Frank Beckx
voorzitter